

УПОТРЕБА ВИДЕА У ИНИЦИЈАЛНОЈ И КОНТИНУИРАНОЈ СТРУЧНОЈ ОБУЦИ И УСАВРШАВАЊУ

САДРЖАЈ

О ОВОМ ПРИРУЧНИКУ	3
УПОТРЕБА ВИДЕА У ИНИЦИЈАЛНОЈ И КОНТИНУИРАНОЈ СТРУЧНОЈ ОБУЦИ И УСАВРШАВАЊУ	4
1.поглавље: Почетак – уводни видео	4
2.поглавље: Библиотеке видео материјала.....	6
3.поглавље: Показни видео записи и практични видео записи.....	8
4.поглавље: Интервју са стручњаком.....	10
5.поглавље: Приступачност видео записа на интернету	13
6.поглавље 6: Видео материјали за покретање активности.....	14
7.поглавље: Посебни интереси - интерактивни садржаји и видео материјали	15

О ОВОМ ПРИРУЧНИКУ

Овај приручник израђен је у циљу промоције употребе видео материјала у стручном образовању и обуци. Активности у приручнику засноване су на пракси испробаној и испитаној у школама, на факултетима и у фирмама. Овај приручник би требало да Вам помогне да користите видео материјале у својим предавањима, као и да помогне Вашим ученицима да уче- на било ком нивоу и у било ком сектору.

Свако поглавље почиње са задацима за учење. За задатке је потребна стварна активност и биће вам потребни одређени технички алати, као што су паметни телефон или видео камера, рачунар и софтвер за монтажу. За неке од задатака потребан је рад у паровима или малим групама. Корисници овог приручника слободно могу и сами да испробавају те задатке. Они који су наставници или се баве обуком у стручном образовању вероватно ће искористити ове задатке на најбољи начин ако их употребе као активности за учење са својим ученицима. Такође дајемо и савете о томе како можете прилагодити задатке различитим исходима и контекстима учења или типовима ученика, али ће наставници желети и да изврше додатне промене у односу на сопствене ученике и програме.

Уколико тек почињете са овом врстом активности, немојте бринути о квалитету Ваших видео материјала. Није циљ да се направе видео записи комерцијалног квалитета. Циљ је да се видео записи искористе на бољи начин и да се користе на педагошки прихватљив начин који је од помоћи Вама, Вашим ученицима и Вашим колегама.

Након сваког задатка за учење видећете одељак под насловом: Размислите о следећем. У том одељку објашњава се размишљање које стоји у основи задатка и нуде практични савети. Ту су и неки савети и препоруке у погледу коришћења технологије. Нису наведени детаљи о сваком програму и апликацији. Спектар алата, формата и софтвера у вези са видео материјалима стално се мења – нешто што је сада бесплатно на располагању можда неће бити доступно и годину дана касније. Стандарди могу да се мењају, а алати постају мање или више широко доступни. Препоручујемо да тражите нове и одговарајуће алате, као и да испробате различите алате како бисте сазнали шта је оно што Вама највише одговара.

Овај онлајн приручник заснива се на практичном раду, истраживању и развоју видео педагогије **Факултета за професионално образовање наставника Универзитета примењених наука у Оулуу и Швајцарског федералног института за стручно образовање и обуку.**

Слободно поделите своју праксу у области видео педагогије са другим наставницима. То можете урадити путем платформе за видео педагогију Европске фондације за обуку и тако што ћете се придружити [ETF видео педагошкој заједници](#) или једноставно праћењем на Твитеру [@vidpedagogy #videopedagogy](#) Европска фондација за обуку <https://www.etf.europa.eu>

Факултет за професионално образовање наставника Универзитета примењених наука у Оулуу

Швајцарски федерални институт за стручно образовање и обуку

Овај приручник написали су JanneLansitie, JuhaPousi и Tommi Karjalainen са Факултета за професионално образовање наставника Универзитета примењених наука у Оулуу у Финској, а ревизију је урадио Julian Stanley, стручњак Европске фондације за обуку (ETF). Израђен је у оквиру обимнијег пројекта који се односи на видео педагогију који је Европска фондација за обуку доделила Универзитету примењених наука у Оулуу у Финској (контакт особе Blair Stevenson и JanneLansitie) и Швајцарском федералном институту за стручно образовање и обуку (SFIVET) (контакт особе Alberto Cattaneo и AlessiaEvi-Colombo).

Цитирати на следећи начин:

Lansitie, J., Pousi, J., Karjalainen, T. & Stanley, J. (2019). Употреба видеа у образовању и усавањавању наставника. Европска фондација за обуку:Торино.

За садржај овог рада искључиво је одговорна Европска фондација за обуку и не мора да одражава ставове институција ЕУ.

PDF ISBN 978-92-9157-710-1

doi:10.2816/585809 TA-01-19-496-EN-N ©

Европска фондација за обуку 2019.

Текст

JANNE LANSITIE

JUHA POUSI

JULIAN STANLEY TOMMI

KARJALAINEN

Дизајн

TOMMI KARJALAINEN

УПОТРЕБА ВИДЕА У ИНИЦИЈАЛНОЈ И КОНТИНУИРАНОЈ СТРУЧНОЈ ОБУЦИ И УСАВРШАВАЊУ

1. ПОГЛАВЉЕ: ПОЧЕТАК – УВОДНИ ВИДЕО

У овом одељку бавимо се основама рада са видео и аудио записима. Циљ овог приручника је да омогући Вама и Вашим ученицима да одмах искористите видео педагогију - како бисте могли да учите кроз практичан рад. Кроз задатке за учење упознаћете се са радом са уређајем за снимање видеа, говором у камеру и дељењем Ваших видео записа.

Задатак за учење 1.1: Представите алат или предмет за рад

Исходи учења:

- Ефективно прављење снимака
- Објашњење за алат за рад другима помоћу видео записа

Набавите видео камеру или паметни телефон и снимите алат или предмет за рад који се често користи у Вашој професији. Циљни гледалац видео записа је неко ко није сигуран како се тај алат користи или како да почне да га користи. Ваш циљ је да му покажете како ради. Пре него што почнете, пажљиво погледајте предмет и одлучите унапред шта желите да кажете о њему.

Уколико се ради о малом предмету, поставите камеру близу њега. Ако треба да прикажете већи простор, онда је поставите мало даље. Уколико треба да прикажете и предмет и позадину, можете наизменично користити шире снимке и снимке изблиза приближавајући/удаљавајући камеру или користећи зум

Док снимате објасните својим гласом шта се види и шта се ради. Нека та објашњења буду кратка - један минут је довољан, осим ако се не ради о сложеним стварима.

Варијације

- Замолите једног ученика да снима видео без аудио записа, а онда замолите другог ученика да дода глас.
- Пре снимања наведите тачно трајање видео записа.

- Нека фокус буде на објашњењу, нпр. замолите своје ученике да одреде ризике или да направе разлику између две варијанте истог предмета, итд.
- Направите аудио запис гласа на страном језику.

Размислите о следећем

Навести људе да размене своја знања представља изазов. Било да се ради о искуству, вештинама, или мишљењима – велики број информација се губи или се заправо и не користи или размењује на делотворан начин. То се посебно односи на област стручног образовања у којој постоје бројне информације које се не могу сазнати из књига. Управо зато је већи број искусних стручњака и ментора веома важан. Дигитални видео помаже радницима и стручњацима да размењују своја знања и вештине – чак и када не раде једни поред других.

Такође постоји велика потреба за видео записима на различитим језицима. Праксе, алати и методе разликују се од културе до културе. Видео запис на енглеском језику ко је направио неко у својој земљи не представља увек добар савет широм света. У видео записима може се показивати и причати. Прича може да се одвија кроз титлове, графику или снимљене гласове. Видео записи се прилично лако могу модификовати за различите културе, језике и околности.

Пример како да се представи неки предмет у видео запису:

[Како се користи нонијус](#)

Задатак за учење 1.2: Затражите повратне информације

Исходи учења:

- Давати и примати повратне информације
- Оценити објашњења
- Комуницирати помоћу видео записа

Прикажите видео запис који сте сачинили другом ученику. Замолите га за повратну информацију: може ли да види оно што треба да се види и да чује оно што треба да се чује?

Варијације

- Прикажите видео запис колеги, родитељу или послодавцу. На основу оног што сте сазнали из повратних информација, направите нови видео у коме објашњавате други алат за рад.
- На основу оног што сте сазнали из повратних информација, направите нови видео у коме објашњавате други алат за рад.

Слика 1. За снимање видео записа можете употребити и паметни телефон

Ипак, коначни видео записи се обично монтирају из неколико пута. Повратним информацијама преноси се оно што гледалац заправо види и сазнаје из видео записа.

Понекад се дешава да особа која прави видео запис види у њему више него што види публика. Особа која прави видео запис зна о чему се у њему ради. Може изгледати веома јасно јер наш мозак „попуњава“ слике које недостају или делове које је тешко чути у видео запису. Гледалац који не познаје процес тока мисли помоћу кога је направљен видео запис теже ће разумети комплетну поруку видео записа..

Размислите о следећем

Изузетно је важно стећи практично искуство учења помоћу видео записа. И прављење и гледање видео записа је важно како би се ценила та активности. Наставник ће можда желети да направи или омогући пример како би илустровао шта је оно што се очекује од ученика.

У овом задатку се позивају ученици и наставници да добро погледају алате и друге предмете за рад и да изаберу шта је важно уопштено или у односу на посебна питања, као што су дизајн, трошкови или примена. Прављење видео записа обезбеђује оквир за активност учења која обухвата истраживање, организацију, комуникацију и повратне информације. Задатак се може разрађивати и адаптирати на многе начине.

Како би се уштедело време, могуће је снимити континуирани видео запис, па неће бити потребе за накнадном монтажом.

УВОДНИ ВИДЕО

Слика 2. Пример кадрирања и употребе статива.

2. ПОГЛАВЉЕ: БИБЛИОТЕКЕ ВИДЕО МАТЕРИЈАЛА

У овом поглављу разматрамо постојеће видео записе који су релевантни за одређена занимања. Задатак Вам помаже да пронађете видео материјале о сопственој професији и да од њих направите своју библиотеку видео записа.

Задатак за учење 2.1: Видео занимања

Исходи учења:

- Употребити видео ресурсе за истраживање различитих занимања и професионалног живота
- Разменити и оценити информације у видео записима

На интернету потражите видео записе који се односе на област којом се бавите. Можете да употребите или поље за претрагу како бисте одабрали видео запис у претраживачу, или користите сложен термин за претрагу, нпр. [машински инжењер + видео](#) или [кувар + видео + италијански](#).

Саставите кратку писану рецензију пет најбољих видео записа. Наведите о чему се ради у сваком случају и шта се може научити из видео записа.

Оцените сваки видео у погледу

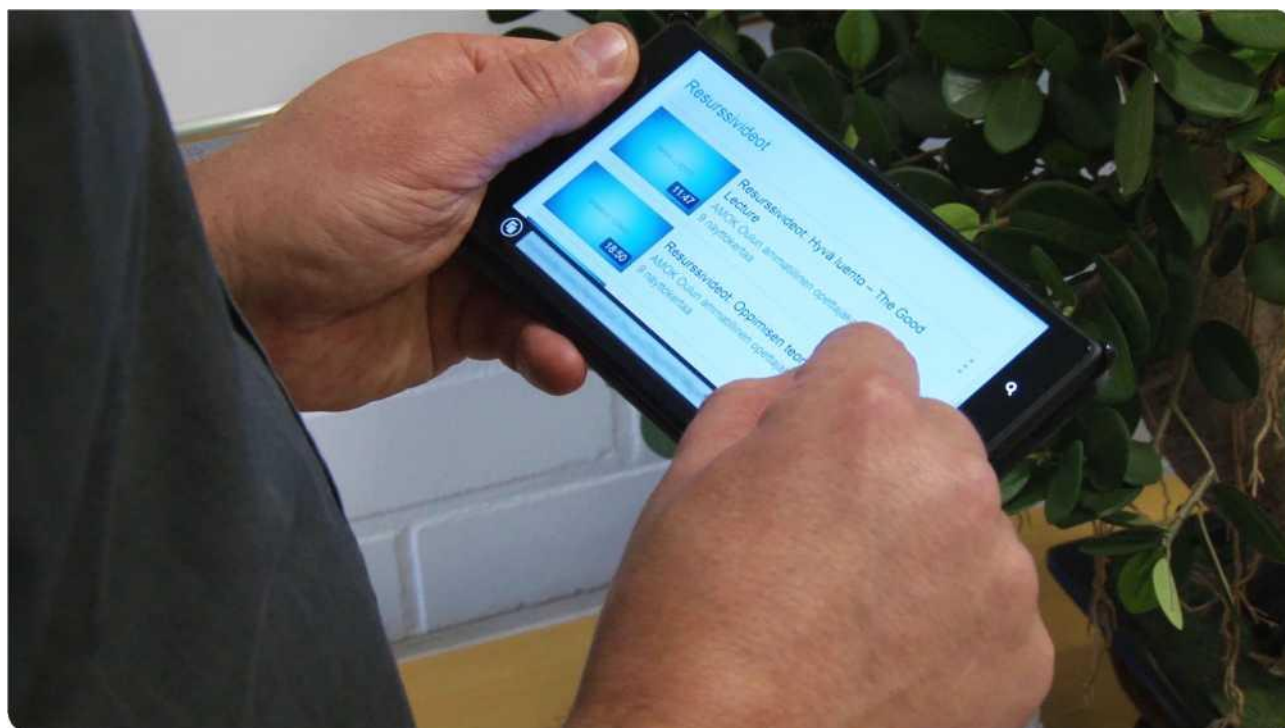
релевантности за Ваш програм учења и тога колико Вас мотивише да радите у тој професији.

Дајте линк за сваки видео. Комплетна рецензија треба да има око 150 речи.

Варијације

- Дајте задатак групи или одељењу да пронађе видео записе који се односе на различита занимања у датом сектору или у комплетно различитим секторима.
- Дајте задатак ученицима да поставе своје рецензије на интернет страницу или заједницу како би рецензије могле да буду размењиване.
- Замолите ученике да коментаришу рецензије других на интернету – како би се испитала и забележила различита мишљења.
- Дајте задатак ученицима да саставе архиву видео записа на интернету – видео записи се могу класификовати у односу на занимања или „подзанимања“. Замолите ученике да класификују видео записе према теми или сврси, нпр. ангажовање нових радника, продаја, образовна вредност, умрежавање. Направите Јутјуб плеј листу пронађених видео материјала. Нпр: [Плеј листа о безбедности у лабораторији](#)

■ .

Слика 3. Преглед плеј листе видео записа.

Задатак за учење 2.2: Плеј листа видео записа

Исходи учења:

- Сачинити плеј листу
- Поделити плеј листу на друштвеним медијима или веб сајту

Потражите неколико видео записа који приказују примере Вашег позива / професије / занимања. Прикупите линкове за видео записе које сте нашли на другим местима у један онлајн документ или интернет страницу како бисте направили плеј листу за Јутјуб. Јутјуб даје упутства [како направити плеј листу](#).

Поделите линк за Вашу Јутјуб плеј листу или онлајн документ/интернет страницу.

Размислите о следећем

Традиционално учење кроз истраживање усмерено је на текст. Интернет не само да нуди обиље текстова, већ је и ризница видео материјала који омогућавају стицање знања о професионалном свету. Ученици се могу научити како да претражују и проналазе релевантне видео материјале, да их организују, оцењују и деле. Ти видео материјали се онда могу пронаћи у будућности. То може послужити као улазна информација за друге продукције или може понудити оквир за интеракцију између наставника и ученика која резултира учењем, нпр. критичку дискусију, објашњења..

Видео материјали могу да имају снажан емотивни утицај, па су од посебне важности када се учење повезује са вредностима, личним одлукама и идентитетом. У претходном задатку, фокус је усмерен на разумевање професионалних улога и активности, које је релевантно за развој стручног идентитета и доношење избора о занимању.

Рецензије видео записа или постављање мишљења о њима на блогове и Твитер су остали начини на који се ученици могу подстаћи да гледају и уче из видео записа који су релевантни за њихове наставне програме. Плеј листа је популаран начин груписања видео материјала који је повезан. Састављање плеј листе може бити заједнички задатак који проширује учење.

Ученици се могу замолити или добити задатак да организују и истакну материјале кроз сопствене блогове, да уклопе видео записе и да направе плеј листу дељењем интересантних видео записа које су пронашли на интернету.

БИБЛ- ИОТЕКЕ ВИДЕО МАТЕРИЈАЛА

Примери

- [Библиотека видео материјала компаније British Petroleum](#)
- [Библиотека видео материјала о баштованству](#)
- [TED – Инспиративни говори](#)

3. ПОГЛАВЉЕ:

ПОКАЗНИ ВИДЕО ЗАПИСИ И ПРАКТИЧНИ ВИДЕО ЗАПИСИ

У овом поглављу посебно се бавимо практичним видео записима и томе како они могу послужити као упутство или представити вештину или представити компетенцију.

Задатак за учење 3.1: Направите практични видео

Исходи учења:

- Одредити и пренети вештине
- Дати објашњења како би се помогло другима у учењу
- Употребити технологије за прављење и дељење наставних ресурса

Напишите једноставан сценарио за видео који ће показати гледаоцима како да изврше радни задатак. Покушајте да користите само по једну реченицу за описивање сваке сцене.

Погледајте примере видео записа на интернету уколико нисте упознати са овим типом видеа. Пример: [Како да промените гуму на бициклу](#)

Одлучите да ли ћете говорити у видео запису док снимате, или ћете снимити глас са наративом касније. Организуйте локацију и све предмете који су Вам потребни за видео. Замолите неког другог да Вас снима или користите статив за камеру. Снимите све сцене које су Вам потребне. Монтирајте видео користећи једноставан софтвер за монтажу. Додајте глас и титлове. Замолите неког да погледа видео и да Вам да повратну информацију ради пробе.

Размислите о следећем

Постоји много Јутјуб канала за уметност и занате, физичке вежбе, поправку предмета, играње игрица, радове по кући и много тога другог. За стручно усавршавање најважнији су они који су директно повезани са одређеном професијом и вештинама које се и иначе предају у стручном образовању. Можете наћи пуно добрих показних видеа о уобичајеним занимањима, као што је посао [медицинског техничара](#). Постоје читави канали посвећени само једном занимању. Велике компаније и произвођачи машина такође пружају помоћ и подршку када су у питању њихови производи. Пронаћи ћете и канале које је направила само једна особа која се бави одређеним занимањем, а која је вољна да подели са другима свој рад и идеје. Ипак, неки практични видео записи нису од

велике помоћи. Често је проблем техничке природе и лако је могао бити решен. Обраћање пажње на позиционирање камере и употребу величине слика за приказивање детаља игра значајну улогу. За успешан практични видео у коме се наводи како се нешто ради такође је важан и квалитет аудио записа, натписа и титлова.

Монтажа представља део продукције видео материјала и може дуго да траје. Данас је на располагању једноставан софтвер за монтажу, и уколико га нисте раније користили, вероватно ћете наћи најбоља упутства на интернету на Јутјубу или на интернет страници компаније која је направила програм.

Пример једноставног софтвера за монтажу видео материјала:

■ [Adobe Spark | Увод](#)

Пример видео записа:

■ [Како се користи: стара сингерица приказ](#)

Задатак за учење 3.2: Приказивање начина учења или вештине

Исходи учења:

- Препознати компетенције
- Приказати компетенције или вештине
- Документовати учење и вештине

Технички, овај задатак је у суштини исти као и претходни, али има различит циљ.

Изаберите коју вештину желите да прикажете у видео запису. Овог пута Ваш циљ је да прикажете себе као стручњака. Употребите наставни план и програм из области којом се бавите. У њему ћете наћи примере компетенција и вештина које професионалац или ученик у тој области треба да савлада.

Имајте у виду да неко ко гледа видео запис процењује Вашу стручност и квалитет рада. Стога је циљна публика Ваш наставник или можда и будући послодавац.

Када направите видео, прегледајте га и процените да ли Вас представља као стручну особу. Размислите о својим поступцима у видеу и процените да ли бисте, без икакве сумње, да кажете да сте компетентни за представљање одређене вештине у видео запису.

Варијације

- Направите радну биографију у форми видео записа. Направите видео клипове у којима су приказане Ваше вештине и Ви као професионалац у области којом се бавите. Покажите видео свом предавачу или га приложите уз своју радну биографију.
- Оцените компетенције другог ученика гледајући видео који је он направио.

Размислите о следећем

Практични видео записи у којима се наводи како се нешто ради су међу најпопуларнијим видео записима на интернету. Практични видео записи које постављају индивидуални корисници, професионалци, школе и компаније могу се наћи на видео сајтовима као што је Јутјуб, као и на интернет страницама школа или компанија.

Погледајте следеће примере:

■ Makita Power Tools

Каулен Браун, медицински техничар

У образовању заснованом на компетенцијама, ученици треба да покажу и докажу своје компетенције. детаља поступака. Паметни телефони омогућавају људима да гледају видео записе из огромне библиотеке скоро свуда.

Било да сте сами, на послу или у школи, нећете увек имати поред себе некога да Вам помогне са свиме што желите да научите да урадите, а можда и не желите да узнемиравате друге многобројним питањима. Што се тиче предавача, видео може да уштеди време и понављање.

У стручном образовању и обуци, ови видео Материјали су од велике користи. Пошто ученици стручних школа користе исту опрему, материјале и методе које користе професионалци, исти практични видео записи могу се користити у формалном, неформалном и информалном учењу. Практични видео записи замењују приручнике и писана упутства. Видео записи су интересантнији од само текста и непокретних слика у приказивању процеса и

Практични видео записи такође могу да прикажу модел и квалитет једне компаније. Практични видео записи могу се користити како би се омогућило свим запосленима да се упознају са стандардима и методама рада неопходним у компанији. Ти видео материјали помажу новим запосленима и омогућавају да сви који раде у једној организацији имају приступ истом моделу и материјалу за учење. Ученик не може да покаже своје компетенције, нити се оне могу оценити само писаним путем или разговором о истима. Приказивање вештина треба да буде што је приближније могуће стварном радном окружењу. Видео представља одличан алат за документовање компетенција и вештина које се приказују на послу, рецимо

Пример приказа у видео запису:

■ Провера употребе лекова

ПРАКТИЧНИ ВИДЕО ЗАПИСИ

Слика 4. Слика из практичног видео записа [Упутство за употребу камере Sony HDR AX2000](#).

4. ПОГЛАВЉЕ: ИНТЕРВЈУ СА ПРОФЕСИОНАЛЦЕМ

Ово поглавље бави се учењем од других професионалаца путем интервјуа, и како радити у захтевним околностима.

Задатак за учење 4.1: Видео интервју

Исходи учења:

- Организовати, испланирати и обавити професионални интервју
- Снимити видео у коме ће бити приказани ставови професионалца
- Документовати процес учења и вештина

Испланирајте питања. Припремите једноставна питања на која је лако одговорити и која су релевантна за Ваш студијски програм. Довољно је да поставите три до пет питања. Саставите конкретна и не превише отворена питања како бисте добили добре одговоре. Направите микс личних питања, нпр. „зашто сте изабрали ову професију?“ и ширих питања, нпр. „шта се мења у Вашем послу?“. Одговори који се састоје од једне или две речи не представљају интересантан материјал. Обавестите саговорника о питањима унапред, а можете га и подсетити да одговара тако да Вам омогући да током монтаже уклоните своја питања..

Пронађите професионалца и интервјуишите га пред камером. Организујте место за интервју. Циљ је да се представи одређена професија или радно место.

Постављање камере

На **слици 5** можете видети камеру која је оптимално намештена за интервју.

Саговорник обично гледа у особу која га интервјуише током снимања (а не у камеру). Уколико саговорник гледа у камеру, мења се и атмосфера интервјуа. Можда ћете морати да подесите положај саговорника и камере у зависности од правца у коме гледа.

Снимање интервјуа

Замолите саговорника да разговара са Вама, а не да гледа директно у камеру. Можете прекинути снимање између два питања уколико то буде потребно. Уколико се Ваш саговорник запетља са речима, поново снимите тај одговор. Монтажа више снимака је ефикаснија од монтаже једног дугог снимка.

Одржавајте контакт очима и реагујте на одговоре, чак и ако се нећете видети у снимку. Саговорник прича природније због Ваших реакција.

Монтирајте интервју

Уколико добијете одговоре који су јасни и без питања, током монтаже можете избацити питања која сте поставили. Своја питања можете оставити уколико је то потребно, или можете додати питања у виду титла на екрану.

Варијације

- Ученик може да добије задатак да интервјуише радника или стручњака како би добио информације о конкретној теми, нпр. безбедности хране, или како би забележио одређено мишљење, нпр. мишљење клијента.
- Ученици могу да добију задатак да интервјуишу појединце који се баве истим занимањем у различитим организацијама, а да онда, радећи као тим, направе видео у коме се користе виде докази како би показали да професионалци могу имати различита искуства и функције..
- Ученик може сам да направи видео блог. У том случају, он једноставно говори у камеру

Слика 5. Положај камере у поставци за интервју.

Размислите о следећем

Интервјуи су одличан начин да се добију детаљне информације о некој професији или послу. Снимање професионалних интервјуа такође иде у прилог другим врстама учења: како се планира шта треба да се сазна; како се прилази људима; како се разговара са људима; како се комуницира. Видео мотивише и ученика и професионалца да интервју схвате озбиљно. У стручном образовању, учење треба повезати и са радним окружењем што је могуће више. Најочигледнији начин да се то постигне је да се посети конкретно радно место и оствари сарадња са професионалцима који на њему раде.

Интервјуи представљају добар начин да се покаже да цените увид и знање професионалаца. Они такође представљају и једноставан начин да се остваре контакти и изграде мреже. Организовање интервјуа тера Вас да се припремите. Тако се одређује план рада и креира уобичајени задатак.

Видео интервјуи представљају алат за учење кроз истраживање. Ипак, они такође представљају и алат за развој вештина комуникације, вештина тимског рада и размишљања. Као интерни алат за компаније, видео интервју помаже нам да размењујемо информације о различитим професионалцима на професионалан и ангажован начин. Видео интервјуи могу да допринесу каријерном образовању и уводним предавањима за полазнике обука. Разумевање начина представљања организација и појединаца може да допринесе критичком разумевању имиџа и идентитета. Многи професионалци радо деле своја размишљања, али можда неће радо дозволити да буду снимани. Како бисте добили њихов пристанак, треба да објасните које су сврха и циљна публика видео записа.

Можда ће запосленима бити потребна дозвола њихових шефова. Саговорници ће можда желети да дају дозволу за готов видео запис или предложе измене. Пристанак је најважнији и у реду је одбити пристанак. С друге стране, постоје многи професионалци који цене шансу да опишту сопствени рад и да га прикажу у видео материјалу.

Пример једноставног интервјуа:

■ Менаџер хотела са пет звездица – „Могућности у каријери“

У видеу се такође даје пример захтевног осветљења. Обратите пажњу на то како правац светлости омогућава да се нагласе тамни делови слике.

Задатак за учење 4.2: Снимање на захтевним локацијама или ситуацијама

Исходи учења:

- Разумети безбедност и ограничења снимања на одређеним местима
- Узети у обзир права на заштиту приватности и ауторских права

Наведите различите локације или ситуације које су уобичајене у Вашој професији. Откријте каква ограничења контекст и физичко окружење Ваше

професије могу да представљају за снимање. На пример, приликом снимања постављања завршног слоја на пут (или асфалтирања), бука саобраћаја и машина може да буде јака. Ако жели да прикаже како се користи кран, сниматељ ће можда морати да се попне на врх крана. Чак и окружење у учионици може да буде бучно или лоше осветљено. Свако окружење има своје проблеме, а многи од тих проблема могу се превазићи пажљивим планирањем. Распитајте се какве врсте дозвола Вам могу затребати за снимање и објављивање Вашег материјала. Проверите какви алати су потребни за снимање видео и аудио записа у захтевним ситуацијама.

Варијације

- Ученици могу добити задатак да напишу писмо послодавцу у којем објашњавају како би они снимали у пословним просторијама како би направили видео запис у коме се унапређује јавни профил компаније.
- Групе ученика могу добити задатак да интервјуишу различите радика и стручњаке у реалном радном окружењу, правећи сет интервјуа које повезује исто поље занимања.

Размислите о следећем

Чак и ако успете да решите све проблеме са заказивањем и нађете праву особу за интервју, снимање на одређеним локацијама може представљати проблем. Свакако да не треба снимати на местима или у ситуацијама које представљају опасност по безбедност. Можда ћете се суочити са проблемима као што су прашина, врућина, хладноћа или влага које могу да оштете паметне телефоне или друге уређаје за снимање. Некада можда нећете имати довољно физичког простора за снимање, или је бука у позадини прејака. Постоје камере отпорне на влагу и друге врсте заштите, али безбедност увек треба да буде на првом месту. Можда ће Вас замолити да носите заштитну опрему као што су шлемови и заштитне чизме. У неким фабрикама или лабораторијама је забрањено снимање. Уколико се налазите у близини опасних материјала на градилишту, требало би да се склоните, а не да останете на таквом месту. Уколико је потребно да се Ваше руке и чула усредсреде на нешто друго, рецимо на кување, онда камера треба аутоматски да снима, или да њоме снима неко други.

Често је највећи изазов снимања добијање дозволе. Било је судских случајева у којима су видео материјали снимљени и објављивани без потребних дозвола! Локације попут школа или вртића су захтевне за снимање јер Вам је потребна дозвола за снимање и објављивање законског старатеља сваког детета. То значи много посла, а може да значи да једноставно не можете да снимате на тој локацији. Добро је припремити списак за потписе којима се даје дозвола. Уколико постоје особе које не желе да се појаве у Вашем видеу на било који начин, то треба да узмете у обзир док припремате снимање. Пронаћи ћете линк за формулар за дозволу на крају овог поглавља. Такође је потребно узети у обзир ауторска права. Потенцијална кршења ауторских права обухватају коришћење снимљене музике или другог видео материјала. То је важно уколико намеравате да објавите свој видео на Јутјубу, на пример. Неке установе попут болница генерално не дозвољавају снимање, док на другим местима, као што су радионица или студио за дизајн могу постојати проблеми у погледу безбедности и здравља или комерцијални проблеми. Неки људи и организације једноставно желе да контролишу своје присуство у медијима. Веома је важно да особа која прави видео поразговара о својим плановима са учесницима и да добије њихов пристанак. Пример једноставног видеа у коме се комбинују влог, интервју и неке захтевне локације:

■ [Обилазак радионице – Машина за обраду мермера X #50](#)

ВИДЕО ИНТЕРВЈУА

Слика 6.Поставка интервјуа у коме саговорник стоји. Снимак из видео записа [EDIT2015 - Educational Video Challenge](#).

5. ПОГЛАВЉЕ: ПРИСТУПАЧНОСТ ВИДЕО ЗАПИСА НА ИНТЕРНЕТУ

Ово поглавље бави се додавањем титлова на видео, постављањем видео записа на интернет платформу и проверу доступности видео записа.

Задатак за учење 5.1: Направите титлове на видео запису

Исходи учења:

- Направити титлове у видео запису
- Поставити видео запис на Јутјуб (или сличну платформу)
- Дати упутства за извршење радног задатка

Погледајте видео у коме се показује како се извршава радни задатак. Анализирајте поступак и припремите кратке и јасне титлове које можете додати на видео како бисте појаснили шта се изводи и разјаснили евентуалне недоумице. Проверите та упутства како бисте били сигурни да звуче логично. Онда помоћу алата за монтажу додајте титлове на видео запис и поставите га на платформу.

Додатна упутства

Искористите свој налог на Гуглу. Уколико немате налог, [отворите нови налог](#). Налог на Гуглу је бесплатан и омогућава приступ неким Гугловим апликацијама и платформама као што је Јутјуб. Поставите видео запис који сте направили на Јутјуб. Користите свој Јутјуб канал. Уколико га немате, [направите нови канал](#).

Уколико немате свој видео материјал, можете направити титлове за видео материјале других људи. У том случају морате да нађете видео на Јутјубу који можете да преведете и да за њега направите титлове

[Направите титлове](#) за видео. Пратите упутства хиљада јутјубера.

Варијација

Направите титлове на другим језицима. Титлови на страним језицима омогућавају размену видео материјала у различитим земљама и заједницама.

Размислите о следећем

На интернету постоји велики број видео записа, али они не морају бити на Вашем матерњем језику. У многим видео материјалима, посебно у стручним пољима, користи се само енглески језик. Титлови су од велике користи како би се разумело оно што се приказује, као и да се покаже разумевање. Особе са инвалидитетом такође могу имати проблема са приступом. Некада звук није довољно гласан, или су визуелни елементи превише ситни или нема довољно контраста. Употреба титлова може побољшати приступ ресурсима за обуку.

Такође су присутна и ограничења која намећу закони и прописи у многим земљама. Није могуће приступити комплетном материјалу на интернету са сваког места. Постоје ограничења која постављају локални креатори политике, као и власници имовине. Када су у питању видео материјали на интернету, још један проблем могу да представљају величина и квалитет видео записа. Уколико је веза са интернетом слаба или уколико се плаћа, приступ ће бити ограничен.

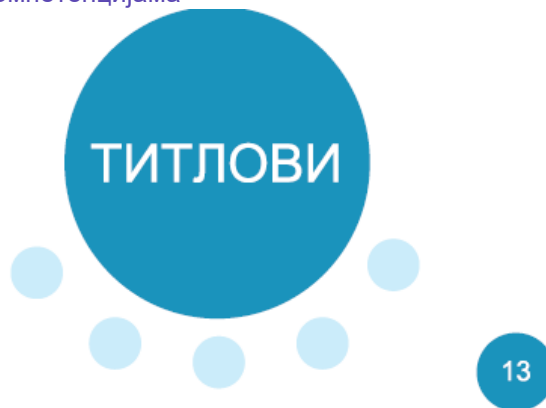
Последњих година, технички развој омогућава приступачност. Рецимо, компаније као што су Мајкрософт и Гугл нуде алате који омогућавају аутоматске титлове и преводе на многе језике, који се аутоматски генеришу у ситуацијама које се дешавају уживо, а могу се касније ревидирати. На тај начин се штеди време и ангажовање радника.

Пример приступа садржају на интернету:

- [Приступачност на Јутјубу: Објављивање садржаја коме се може приступити](#)

Слика 7. Титлови на енглеском језику на образовном видео материјалу на финском језику [Osaamisenopettajanjaljilla](#) | Потрага за компетенцијама

6. ПОГЛАВЉЕ: ВИДЕО МАТЕРИЈАЛИ ЗА ПОКРЕТАЊЕ АКТИВНОСТИ

У овом поглављу представљају се видео материјали којима се покрећу активности који се могу користити и у учионици и ван ње. Видео за покретање активности направљен је тако да иницира активност учења, нпр. дискусију, решавање проблема, студију случаја.

Задатак за учење 6.1: Учење уз видео материјале за покретање активности

Исход учења:

- Пронаћи одговарајући видео материјал за покретање активности и његова примена за покретање дискусије

Обавите истраживање и потражите видео материјале и филмове који се односе на Вашу професију. Испланирајте неколико тема или питања за дискусију након што се погледају видео материјали. Погледајте видео материјале и покрените разговор са паром или групом.

Варијације

- Обрнута учионица – замолите ученике да погледају видео код куће и онда поведите дискусију у школи.
- Задајте ученицима задатак да пронађу прикладни видео и да онда покрену дискусију у групама.

Следећи примери могу се искористити за иницирање

Размислите о следећем

У овом контексту, видео за покретање активности значи низ догађаја или радњи које видео иницира. Видео материјал за покретање активности усмерен је ка иницирању структурисане активности након гледања видео записа или дела видео записа. Циљ видео материјала је да обезбеди иницијално размишљање или подлогу за дискусију. Можда се од гледаоца очекује да уради нешто практично након што погледа видео. Све зависи од тога како се видео користи и како је осмишљена следећа активност. Видео са упутствима или видео у коме је приказана нека вештина приказују модел за врло конкретну активност, видео материјали за покретање активности ретко дају детаљна упутства. Реакције и активности које видео покреће могу

дискусије и размишљања:

- Размислите о својој пракси након што погледате видео [Вредност размишљања о пракси](#).
- Поразговарајте о безбедности на Вашем радном месту на основу идеја у видеу [Видео о безбедности- 10 заповести безбедности на радном месту](#).

бити различите. Оне могу бити наведене, или могу бити остављене отвореним за наставника или ученика. Видео може да наведе гледаоца да промени начин рада или размишљања. Било који видео материјал може се користити за покретање активност – филм, вести или документарца, видео са упутствима. Код видео материјала за покретање активности значајнији је начин њихове примене него то ко их је и зашто направио. Ипак, постоје видео материјали који се праве баш ради покретања активности – практични видео записи су веома добри примери. У неким видео записима само се наводи тема, а питањима се треба бавити након што се одгледа. У наставку су неки од примера из света кулинарства и ресторана и идеје како се могу употребити као видео материјали за покретање активности:

- Погледајте филм *The Chef*, из 2014. године који је режирао John Favreau или *Jiro Dreams of Sushi*, из 2011. који је режирао David Gelp. Искористите филм за покретање дискусије о етици или вредности и значају Ваше професије.
- Немате идеја за десерт? Направите своју верзију једног од ових [25 најлакших идеја за десерт који се прави за минут](#).

Слика 8. Видео материјал за покретање активности [AMOK Skits - DigitalTeacher](#).

ВИДЕО
МАТЕРИЈАЛИ
ЗА ПОКРЕТАЊЕ
АКТИВНОСТИ

7. ПОГЛАВЉЕ: ПОСЕБНИ ИНТЕРЕСИ – ИНТЕРАКТИВНИ САДРЖАЈИ И ВИДЕО МАТЕРИЈАЛИ

Ово поглавље бави се следећом генерацијом видео технологија у образовању, као што су виртуелна стварност (VR) и видео од 360 степени.

У овом поглављу нема задатка за учење, већ се наставници подстичу да потраже више информација о идејама које су представљене у поглављу. На интернету се може наћи пуно примера и нема потребе за иницијалним улагањима.

Сваке године представљају се нове технологије. Неке иновације остају, а неке никада не буду прихваћене. Ипак, могуће је учити из постојећих иновација, као и из установљене праксе. Испробавање тих технологија може да представља додатну могућност за учење за конкретно стручно поље. Сајмови, продавнице опреме за информационе технологије и догађаји повезани са технологијама често пружају шансу да се испроба нова технологија..

H5P и интерактивни видео записи

H5P технологија омогућава свима да прилично лако направе интерактивни веб видео садржај. Ни особа која прави интерактивни садржај нити крајњи корисник не морају да програмирају интерактивне елементе. Кориснички интерфејс је једноставан. Рецимо, са H5P алатима можете превући и убацити различите интерактивне елементе поред Вашег Јутјуб видеа. Корисник не мора да користи Јутјуб интерфејс нити да уређује видео.

<https://h5p.org/interactive-video>

Видео материјали који се могу наћи на интернету углавном су релативно кратки, а дужи се могу лако прескочити. То отежава покретање активности помоћу видео материјала. Управо ту ступају на сцену H5P алати. Са H5P алатима можете рецимо паузирати видео и убацити сет питања у одређено време у видео запису. Гледалац не може да настави да гледа видео све док правилно не одговори на питања. Због тога процес гледања видео материјала постаје интерактиван и омогућава да се на одређеном нивоу гледалац позабави садржајем видеа и да на њега активно реагује.

Видео од 360 степени

Постоје многобројне камере које омогућавају кориснику да направи снимак од 360 степени око себе. Видео од 360 степени може бити објављен на Јутјубу. Видео снимци од 360 степени могу се гледати са наочарама за виртуелну стварност

или помоћу једноставне Гуглове картонске кутије у коју се ставља модеран pamетан телефон. Видео од 360 степени може да се гледа на већини новијих pamетних телефона. Мењате слику коју видите у видеу тако што окрећете pamетни телефон. Такође можете да гледате видео материјале од 360 степени на Јутјубу на нормалном монитору рачунара. Мењате угао гледања помоћу дирки W, A, S, D или покретима миша.

Ова врста технологије нуди интересантне могућности. Камера за 360 степени снима све око себе, а касније када гледамо видео бирамо правац у коме желимо да гледамо. Ово се користи за надзор, али се такође може користити и за истраживање радних простора или откривање проблема. Виртуелне туре представљају још један пример. Виртуелно можемо да посетимо места која иначе не бисмо могли. Можда се ради о некој другој географској локацији или радној средини као што су нафтна буштина или рудник. Слика од 360 степени може да пренесе визуелне информације и створи осећај за простор. Можда ће у будућности већи број уређаја бити контролисан виртуелно из даљине – као што су већ добро познати дронови сада.

Пример видеа од 360 степени:

■ [Toyota VR / Тура по фабрици од 360°](#)

Хипервидео

Иако не постоји јединствена дефиниција хипервидеа, најлакше је описати га као паралелни термин за хипертекст. Док је хипертекст интерактивни елемент са хиперлинковима, хипервидео представља видео материјал са интерактивним линковима или окidaчима који омогућавају уметање и повезивање различитих елемената или апликација у видео запису.

У видео се могу убацити, рецимо, тачке приступа, корисничка имена која се користе на друштвеним мрежама попут Твитера, праћење елемената, слика у слици или датотеке које се могу преузети. Постоје многе сличности са H5P технологијом, а Јутјуб већ дозвољава „пловеће“ линкове у својим видео материјалима.

Слика 9.Видео од 360 степени [Типичан пример часа – Видео од 360 степени у образовању.](#)

Вероватно ће се тек појавити апликације које ће бити у широкој употреби. Погледајте снимке од 360 степени на [Google Tour Creator](#) а чак можете и направити сопствени садржај помоћу те опције.

Пример хипервидео направљеног помоћу опције [iVideo.education](#):

■ [Gestione cliente](#)

који носите можете да видите титлове са текстом у коме Вам се објашњава шта је шта, анимирана упутства за различите делове мотора и да чујете објашњења. То је врста вештачке интелигенције која ће помоћи многим људима да обављају задатке за које би иначе требало много времена и обуке, или за које би била потребна скупа демонстрациона опрема.

Пример за Microsoft HoloLens:

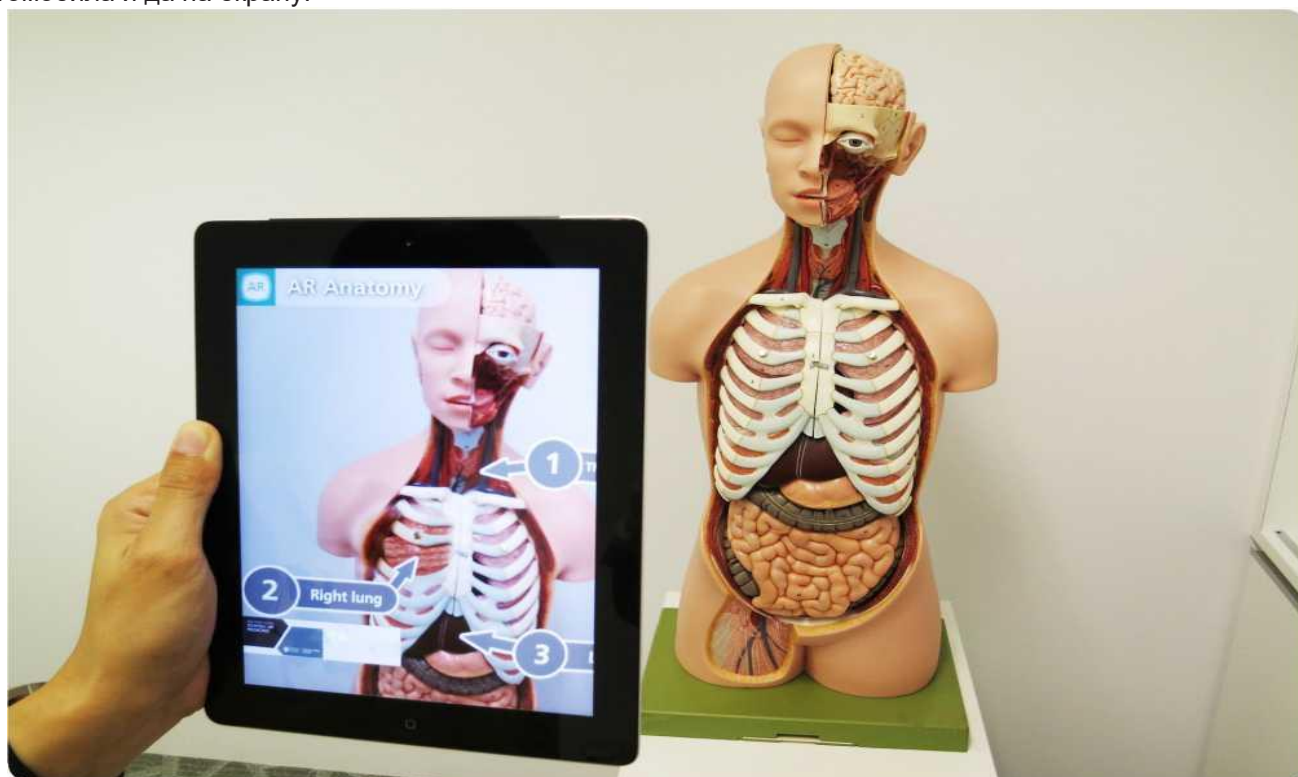
■ [Microsoft HoloLens](#): Мешовита реалност спаја холограме и стваран свет

[Региструјте се](#) како бисте могли да користите [iVideo.education](#) бесплатно.

Проширена и мешовита стварност

Видео представља само један елемент технологија проширене и мешовите стварности. Када помешамо виртуелне садржаје и физичку стварност, гледајући преко екрана Microsoft HoloLens или нечег сличног, можемо да видимо слој видеа са упутствима преко стварног, физичког света. Већ постоје апликације у оквиру којих окидни сигнал из физичког простора или објекта може да покаже да постоји додати виртуелни садржај у вези са конкретним местом или објектом. QR код представља вероватно најпознатији случај. Пуно видео материјала са упутствима или садржаја који се односи на проширену стварност већ се размењује на овај начин.

Примене технологије AR (проширене стварности) / MR (мешовите стварности) / VR (виртуелне стварности) / XR (продужене стварности) изазивају узбуђење. Замислите да отворите хаубу свог аутомобила и да на екрану.

Слика 10. Пример проширене стварности која се види на таблету. Слика преузета са [pixabay.com](#).